

Yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain muuttaminen (HE 201/2025 vp)

**Maa- ja metsätalousvaliokunta
13.2.2026**

**MMM / MKO/ ELKA
Orian Bondestam**

Täytäntöönpanolain kalastuskiintiöjärjestelmä

- Vuonna 2017 voimaan astunut YKP-lain (1048/2016) keskeisin sisältö on se, että Suomen silakan, kilohailin ja lohen kalastuskiintiöt on jaettu siirrettävinä käyttöoikeuksina (osuuksina Suomen kalastuskiintiöistä) kaupallisille kalastajille.
- Kaupalliset kalastajat voivat oman siirrettävän käyttöoikeutensa ja sen perusteella vuosittain saamansa toimijakohtaisen kalastuskiintiön turvin suunnitella kalastustoimintaansa ja harkita käyttöoikeuksien tai kalastuskiintiöiden hankkimista tai niistä luopumista.
- Nyt valmisteltu täytäntöönpanolain muutosesitys perustuu Kotimaisen kalan edistämishjelmassa mainittuun toimenpiteeseen siirrettävien käyttöoikeuksien käyttämisestä lainojen vakuuksina.
- Lakiin ehdotetaan samalla tarkennuksia silakan rysäkalastuksen erillisten kalastuskiintiöiden koskeviin säännöksiin ja tilanteisiin, joissa siirrettäviä käyttöoikeuksia menetetään valtiolle.

Muutosesitys 1, siirrettävien käyttöoikeuksien käyttäminen lainavakuuksina

- Lakiin ehdotetaan lisättävän uusi 16 a § siirrettävien käyttöoikeuksien käyttämisestä luottolaitosten myöntämien lainojen vakuuksina.
- Muutos edesauttaisi kalastuselinkeinoon tehtäviä investointeja, kun yrityksillä olisi uusi ja itse hallitsemansa lainan vakuusmuoto käytössään. Investoinnit olisi tehtävä kalastusyritysten kehittämiseen. Vakuusjärjestely parantaisi investointimahdollisuuksia kalastukseen, joiden osalta EU:n tukimahdollisuudet ovat kovin rajoitetut.
- Siirrettäviä käyttöoikeuksia saisi pantata enintään kymmenen vuoden ajaksi.
- Jos lainasopimusta ei noudatettaisi elinvoimakeskus voisi luottolaitoksen hakemuksesta päättää siirrettävien käyttöoikeuksien siirtymisestä luottolaitokselle.
- Luottolaitoksen tulisi myydä sille siirtyneet siirrettävät käyttöoikeudet kuudessa kuukaudessa, jotta ne palautuisivat kaupallisten kalastajien käyttöön. Muussa tapauksessa elinvoimakeskus päättäisi niiden palautumisesta valtiolle, jonka jälkeen maa- ja metsätalousministeriö jakaisi ne kaupallisten kalastajien kesken.

Muutosesitys 2, silakan rysäkalastuksen järjestelyt

- Lain 18 §:n muutosesityksellä ehdotetaan seuraavat tarkennukset:
 - Silakan rysäkalastuksen erilliset kalastuskiintiöt voisivat olla enintään EU:n neuvoston asetuksella Suomelle vahvistettujen kalastuskiintiöiden kokoisia vähennettynä Ahvenanmaalle osoitettavilla kiintiömäärillä ja silakan muilla erillisillä kiintiömäärillä. Tällä tavalla otetaan huomioon tilanne, jossa Suomen kalastuskiintiö merkittävästi pienenesi.
 - Silakan rysäkalastuksen erillisistä kalastuskiintiöistä vapautettaisiin syyskuun 30 päivän jälkeen rysäkalastuksesta ylijääneet kiintiönosat jaettaviksi troolikalastukseen siirrettävien käyttöoikeuksien perusteella.
 - Päivämäärää ehdotetaan siirrettävän kuukaudella eteenpäin syyskuun 1 päivästä siten, että myös syyskuussa tapahtuva rysäkalastus tapahtuisi erillisen kalastuskiintiön puitteissa. Syyskuussa rysillä pyydetään vähäisiä määriä silakkaa rysillä.
 - Lisäksi on tarpeen mahdollistaa silakan rysäkalastus loka-joulukuussa siihen varattavan 20 tonnin erillisten kalastuskiintiöiden puitteissa, joka jäisi jäljelle syyskuun 30 päivän jälkeen troolikalastukselle siirrettävistä määristä.
 - Pohjanlahden silakan rysäkalastuksen vähimmäismäärää ehdotetaan nostettavan 4 000 tonnista 5 000 tonniin, jotta se jatkossa riittäisi vuoden 2023 ja 2025 suuremmat rysäsaaliit huomioon ottaen.

Muutosesitys 3, toimijakohtaisen kalastuskiintiön käyttövaatimuksen tarkennus

- Lain 27 §:n muutosesityksen tavoite on tarkentaa määräyksiä toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden käyttövaatimuksista.
- Pykälän 3 ja 4 momentin säännöksiä täydennettäisiin niin, että siirrettävää tai ei-siirrettävää käyttöoikeutta ei palautuisi valtiolle, jos kyseisestä Suomen kalastuskiintiöstä toimijakohtaisina kalastuskiintiöinä jaettujen kiintiöiden yhteismäärästä on kahtena tarkasteltavista vuosista käytetty alle 65 prosenttia.
- Tämä tilanne on tullut ajankohtaiseksi erityisesti Suomenlahden lohikiintiön osalta, jonka käyttö monena vuonna on jäänyt alhaiseksi. Tilanne on johtunut heikoista saaliista ja pienestä kalastajamäärästä. Tässä tilanteessa ei ole tarkoituksenmukaista palauttaa kiintiötä valtiolle uudelleen jaettavaksi.
- Lisäksi tarkennettaisiin, että jos kalastus on ollut kokonaan tai merkittävältä osin kielletty merialueilla, joilla haltija normaalisti kalastaa, kyseistä vuotta ei katsottaisi merkitsevän kalastamattomuutta.

Lausunnot

- Lausunnoissa täytäntöönpanolakiin ehdotettuja muutoksia kannatettiin laajasti. Kannatusta sai erityisesti siirrettävien käyttöoikeuksien käytön mahdollistaminen pankkilainojen vakuutena.
- Vakuusjärjestelyihin liittyen ehdotettiin tarkennuksia, jotka koskivat mm. siirrettävien käyttöoikeuksien panttauksen aikaa, niiden perusteella saatavan lainan käyttötarkoitusta, panttauksen päättymistä vasta koko lainan takaisinmaksun jälkeen, lainasopimuksen rikkomisen seurausta sekä pantattuina olevien siirrettävien käyttöoikeuksien palautumista valtiolle.
- Silakan rysäkalastuksen osalta kannatettiin ehdotettuja muutoksia, mutta eräät lausunnonantajat katsoivat, että rysäkalastuksen erillisiä kalastuskiintiöitä ei tulisi lainkaan syksyllä vapauttaa troolikalastukseen. Useassa lausunnossa kiinnitettiin huomiota silakan rysäkalastuksen toimintaedellytysten varmistamiseen.
- Lisäksi tuotiin esille, että syyskuun 1 päivä, jonka jälkeen käyttämättömät kiintiönosat jaetaan troolikalastukseen, on liian aikainen vaihe ja se voi estää silakan rysäkalastuksen syksyllä. Samoin ehdotettiin, että myös rysäkalastuksesta troolikalastukselle siirrettäviin toimijakohtaisiin kalastuskiintiöihin tulisi liittyä käyttömaksu.

Lausuntojen perusteella tehdyt muutokset

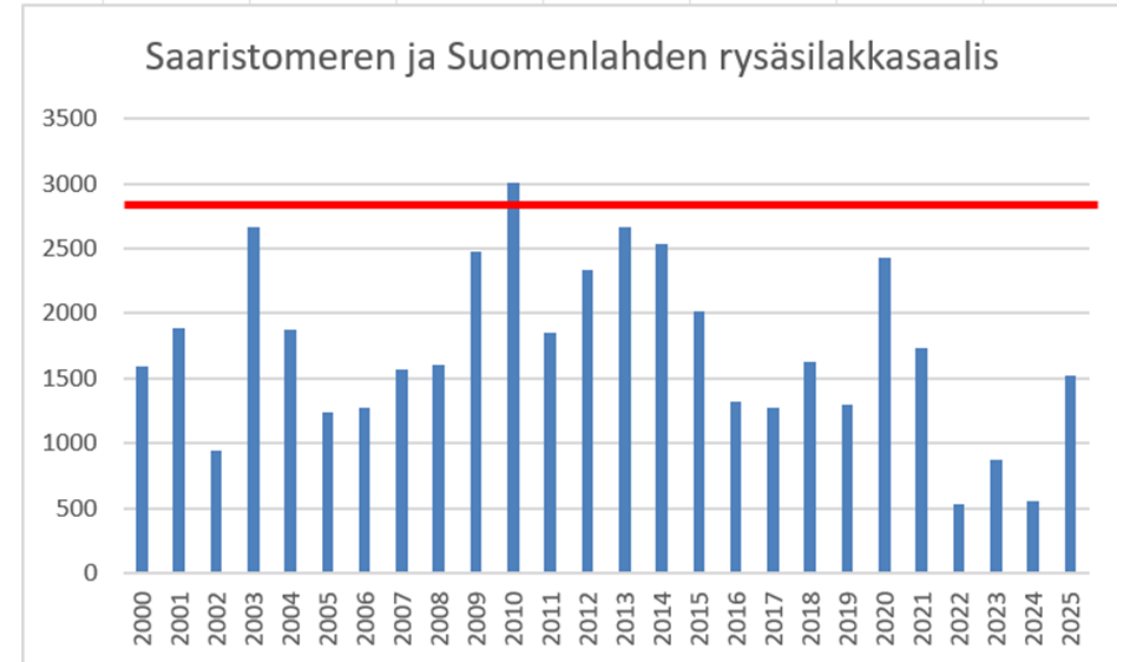
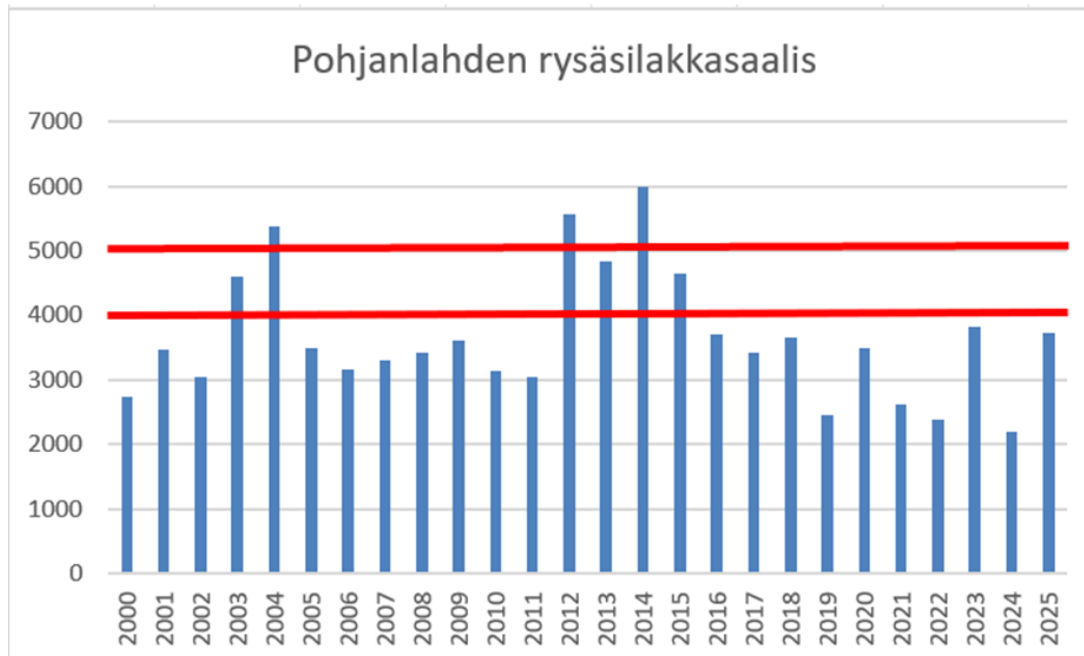

Annettujen lausuntojen perusteella esitystä tarkennettiin seuraavasti:

- Siirrettävien käyttöoikeuksien panttaus voitaisiin tehdä enintään kymmeneksi vuodeksi ja panttauksesta saatavan pankkilainan käyttötarkoitus tarkennettaisiin koskemaan kalastusyritysten kehittämistä tehtäviä investointeja.
- Lisäksi on tarkennettu, että pantattuihin siirrettäviin käyttöoikeuksiin ei sovellettaisi 27 §:n 2 ja 3 momentteja siirrettävien käyttöoikeuksien palautumisesta valtiolle. Panttauksen päättymisen tarkennettaisiin tehtävän vasta koko luoton takaisinmaksusta ja siirrettävien käyttöoikeuksien haltijuuden menettämisen luotonantajalle myös muun luottosopimuksen rikkomuksen perusteella, kuin pelkästään maksamattomien luottojen takia.
- Samoin on lisätty määräys siitä, että Elinvoimakeskus jakaa siirrettävien käyttöoikeuksien haltijaksi merkitylle luottolaitokselle toimijakohtaiset kalastuskiintiöt ilman 26 §:ssä säädettyä käyttömaksun suorittamisvelvoitetta.
- Myös silakan rysäkalastukselle varattavien erillisten kalastuskiintiöiden järjestelyjä on tarkennettu siten, että niiden hyödyntämätön osa siirrettäisiin troolikalastukselle vasta syyskuun 30 päivän jälkeen ja niin, että molemmille silakkakiintiöille jätettäisiin 20 tonnin määrä loka-joulukuun silakan rysäkalastukseen. Määräys on täydennetty maininnalla siitä, että MMM päättäisi troolikalastukseen siirrettävistä kiintiönosista.
- Lisäksi Pohjanlahden silakan rysäkalastuksen vähimmäismäärää ehdotetaan nostettavan 4 000 tonnista 5 000 tonniin, jotta se jatkossa riittäisi vuoden 2023 ja 2025 suuremmat rysäsaaliit huomioon ottaen.

Silakan rysäkalastuksen saaliit 2015-2025

Punaiset viivat osoittavat silakan rysäkalastuksen erillisten kalastuskiintiöiden vähimmäismäärät tonneina.

Pohjanlahden osalta osoitetaan myös muutosesityksessä ehdotettu 5 000 tonnin vähimmäismäärä.

Voimaantulo

- Lakimuutos ehdotetaan tulemaan voimaan keväällä 2026.
- Ehdotetut muutokset 27 §:n 3 ja 4 momentteihin sovellettaisiin takautuvasti vuodesta 2023 jaettujen toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden käyttöä tarkasteltaessa.

